

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izmislj nedelje in praznike, ter velja po pošti prejemati na avstro-ogrsko deželo za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za jeden mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za jeden mesec 1 K 90 h. Za pošiljanje na dom računa se za vse leto 2 K. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poština. — Posamezne številke po 10 h. Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila plačuje se od štiritopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo jedenkrat tiska, po 10 h, če se dvakrat, in po 8 h, če se trikrat ali večkrat tiska. — Dopisi naj se izvolijo frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravnništvo je na Kongresnem trgu št. 12. Upravnistvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. vse administrativne stvari. — Vhod v uredništvo je iz Vegove ulice št. 2, vhod v upravnništvo pa s Kongresnega trga št. 12.

„Slovenski Narod“ telefon št. 34. — „Narodna Tiskarna“ telefon št. 85.

„Politika načel in oseb.“

Gospod kanonik Sajovic v Ljubljani nam je blagovolil poslati naslednji „popravek“:

Sklicujoč se na § 19. tiskovnega zakona zahtevam z ozirom na „Dopis iz Ljubljane“ „Politika načel in oseb“ I., objavljen v 86. številki Vašega lista z dne 16. aprila 1901., da sprejmete v prihodnji številki na istem mestu in z istimi črkami nastopni stvarni popravek:

Ni res, da sem jaz bivši župnik v Slavini in sedanjí kanonik Sajovic baje svečano naznanil škofu pritisk, s katerim je stranka škofu nož na vrat postavila ter zahtevala, da opusti vsako dotiko z možmi narodno napredne stranke.

Res je pa, da o takem pritisku s knezoškofom še govoril nisem.

V Ljubljani, dne 18. aprila 1901.

Jan. Sajovic,
stolni kanonik.

Na ta „popravek“ konstatujemo, da se v duhovniških krogih splošno vse to zadržuje, kar gosp. kanonik taji. Sicer pa je oseba postranska stvar, glavno pa je, da se duhovščina slovesno pritiskala na škofa, za to imamo na razpolago dokaze.

Realka v Idriji.

Idrija, dne 17. aprila.

Navajeni smo pač marsikaj brati v „Slovenca“, kar bi količkaj poštenega in trezno mislečega človeka napolnilo z gnevom in preziranjem do kaj jednacega, toda večje podlosti si pač ne more predstavljati, kdor pozna razmere glede ustanovitve idrijske realke in kdor čita „Slovenčev“ uvodni članek v števil. 80 od 9. aprila.

Čakali smo in dočakali smo. „Slovenec“ je začel ruvati proti naši realki.

V prvi vrsti napada idrijske „liberalce“, zakaj se ti potezajo za realko na občinske stroške, ko bi jim vendar preskrbel poslanec Šusteršič gimnazijo na

državne stroške. Oj ti preljudba ironija! Vesteli, kako so se ustanovljale realke po Českem? Delovalo se je že na to, da bi v Idriji ustanovila država kako srednjo šolo, pa brez uspeha. Da bi država popolno na svoje stroške to storila, ve vsakdo, komur so količkaj znane razmere pri ustanovljanju jednaciš srednjih šol, da je to skoraj izključeno. Mogoče, da bi to storila pod izvenredno velikimi prispevki občine in to čez bogvekoliko let. Ako pomislimo da bi ti stroški ne bili dosti manjši, kakor če bi občina na svojo roko ustanovila šolo, in da je popolnoma nespregljivo, kdaj bi se stvar sploh izvršila, ni li v tem slučaju veliko boljše, da je občina realko sama ustanovila, oziraje se seveda na to, da bo vlada za slučaj, da zavod dobro uspeva, šolo prevzela v državno opravo. To pa bo država brez dvoma storila, kakor je to storila že v veliko slučajih, posebno na Českem. Ta modus ustanovljanja srednjih šol je pač jedini, ki po najkrajšem in najprimernejšem potu pripelje do cilja.

Nadalje dokazuje dunajski dopisnik: (dopis je namreč z Dunaja!): Iz gimnazije je odprto učenca veliko več potov, kakor iz realke in našteva tudi stroke, kojih se lahko poprime dijak iz gimnazije in oni iz realke. Recimo, da je temu tako. Sedaj se pa sklepa po višji modrosti in logiki: V Idriji realke za to ni treba, ker je dijak iz gimnazije odprto več potov, kakor onemu iz realke. Tu pa apeliram na razsodnost količkaj mislečega človeka: si li moreta misliti večjo bedarijo, kakor je ta? Ne bi se to reklo lahko povsodi, kjer se ustanovljajo realke, in potem realk sploh ne bi bilo treba! Res je, iz gimnazije je odprto dijaku več potov kakor iz realke, zato pa imamo tudi več gimnazij. Koliko dijakov pa študira gimnazijo in koliko realko? Pomislite to, in pripoznati morate, da je dandanes dijak iz realke ravno nasprotno obširnejše in prostejše polje odprto, kakor dijak iz gimnazije glede na razmerje med številom potov, kamor se lahko obrne iz tega ali onega zavoda, in med številom dijakov, ki študirajo realko

in onih, ki študirajo gimnazijo; pripoznati morate, da Slovenci ravno na Kranjskem potrebujemo vedno več tehnikov, rudarskih akademikov in jednaciš, kakor dijakov, ki prihajajo z univerze. Posebno živo občutimo to potrebo tu v Idriji, kjer je n. pr. izmed vseh rudniških uradnikov jeden sam Slovenec in še ta nemškega mišljenja in ker vemo, da je ravno realka za izobrazbo teh uradnikov najprimernejši zavod.

Dopisnik z Dunaja primerja potem, koliko stanejo študije na gimnaziji in koliko na realki. Hoteč očrtniti našo realko in zanašajoč se na neumnost „Slovenčevih“ čitateljev, primerja našo spodnjo realko s svojo popolno gimnazijo. To je vendar skrajno nesramno! Zakaj ne primerjate nasprotno? Seveda, vi bi dosegli takoj popolno gimnazijo, in nam ne bo mogoče priti čez spodnjo realko! In potem še nadaljne bedastoče: na gimnaziji dijak lahko „instruira“ na realki pa „je ta prilžnost zelo redka“; tehnične študije stanejo denarja, druge študije takorekoč nič, kratkoma: gimnazijo in nadaljne visoke šole se študira lahko brez vseh sredstev, realka in tehnika pa stanejo toliko denarja, da je si ne more rešiti starišev onemogočeno študirati te šole.

Sicer se pa le predobro poznamo, slavna klerikalna gospoda. Ko so se pred nekaj leti potezovali napredni občinski zastopniki za gimnazijo, veste li, kdo je bil takrat, ki se je ogreval za kak tehnični zavod in nasprotoval akciji za gimnazijo? Nihče drugi, kakor klerikalni župan Didič. In ko se je vzlic temu poskušalo dalje prodirati, reklo se je na merodajnem mestu naprednim zastopnikom: draga gospoda, če župan ni zavzel za stvar, če nimate nadsvetnika za sabo (takrat je bil akciji nasproten tudi nadsvetnik), bodite uverjeni, da bode težko kaj dosegli. In vsa stvar je zaspala. In ko je pred par leti prišel občinski zastop v napredne roke, začela se je akcija za realko, danes nam je že zagotovljena in — čujte in strmite — kdo je oni, ki se je sedaj začel ogrevati za gimnazijo? Župana nimate, nadsvetnik je

na naši strani — nekdo mora nastopiti od vaše stranke! In vzeli ste si na pomoč klerikalnega poslanca. Predraga gospoda, sedaj si dovolim vas vprašati: kje ste ticali preje, kje ste bili Šusteršiči, Kreki et consortes, kje ste bili z svojo „akcijo“ za gimnazijo? Kaj ne da, čakali ste nas, za kaj se bodedo mi odločili, da potem lažje nasprotujete. Kdor ne uvidi vse podlosti vašega delovanja, ta je slep in gluhi. In sedaj nas vabite: pridite k nam, delujmo skupno! pustite realko — ki nam je zagotovljena in potezajmo se za gimnazijo — ki je skoraj nemogoča! Posledica tega: mi nimamo ni jednega ni družega, in ti preljudba Idrija „mahadehaj“ naprej v temi po zaslugi prav po očetovsko za te skrbečih klerikalcev. Pa kaj za to! Ti idrijski delavec nisi pač rojen za kaj družega, kakor za kramp in za lopato in veselja vriskej oni, ki jo pririne do idealne službe paznikove. V.

V Ljubljani, 19. aprila.

Iz državnega zbora.

V varstvo predsedstva državnega zbora sta se pred predsedniško tribuno zgradili dve barijeri, da je možno sedaj do predsednika le od jedne strani; člani predsedstva pa prihajajo sedaj v dvorano skozi velika vrata za predsedniško tribuno. Tako eventualni obstrukcionisti ne bodo mogli več tako lahko dejanjsko naskočiti predsedništva ter bodo člani predsedstva že na varnem za velikimi vratmi, še predno bodo napadajoči obstrukcionisti mogli prekobaliti barijeri. Predsednik se je včeraj najprej spominjal umrle nadvojvodinje Gizele in umrlega Schlesingerja ter sporočil, da je posl. Klofač svoj drugi mandat odložil. Nato so predložili ministri svoje predloge: železniški minister je predložil zakonski načrt glede ureditve del na režijskih stavbah železnic in glede v pomožnih zavodih rabljenih delavcev; justični minister je sporočil zakonski načrt glede razširitve poročstvenega zakona pri stavbnih podjetjih; ministrski predsednik je predložil načrt glede izpremembe državnoborskega volilnega reda za Buko-

LISTEK.

Momenti.

Iz spisov A. P. Čehova, preložil Ivan Prijatelj. V Ljubljani 1901. Založil L. Schwentner.

Anton Pavlovič Čehov, „ruski Maupassant“ — kakor ga radi imenujejo kritiki — je danes najbolj čitani ruski pisatelj. Njegove črtice pa so raztresene tudi po vseh evropskih listih, in ni ga menda večjega časopisa, ki bi ne bil prinesel zadnja leta o Čehovu, najodličnejšem zastopniku ruske moderne, referata ali literarne študije. V lipsijski knjigozaložbi Evgena Diedericha so izšla letos v nemškem prevodu zbrana vsa dosedanja dela Čehova, in vsi nemški listi in vse revije so se temeljito bavile s tem nenavadnosjajnim genijem ruskim. Tudi Slovencem je A. P. Čehov že par let dober, velepriljubljen znanec. Malone vsi naši dnevniki so prinesli tekom zadnjih let velik izbor Čehovih kratkih, finopčutiranih, psihološko globokih satiričnih, humorističnih ali tragike polnih črtic. „Slovenski Narod“ je prinesel pred dvema letoma njegove „Kmete“ in lani in letos mnogo črtic, katere je večinoma prevedla v Rusiji živeča slovenska pisateljica. In te skice, obrušene kakor kristali, včasih navidezno tudi zalomljene ka-

kor ponesrečen demant, so zbujele kakor drugod tudi pri nas s svojim težkim humorom, trpkio ironijo, resignirano satiro in virtuosno pripovedno tehniko prav posebno pozornost. Zato pa se je razveselil izvestno vsakdo elegantne Schwentnerjeve knjige „Momenti“, v kateri je zbral Ivan Prijatelj, dobri poznavalec in propagator ruske moderne literature, najnovejših Čehovih novelic in štiričlanske komedije „Utva“. Za uvod pa je dodal urednik in prevajalec tudi obširno, krasno pisano študijo o ruski moderni in o Čehovu. V poslednji številki „Ljubljanskega Zvona“ je takisto Ivan Prijatelj kritično definirjal v lepem essayu duh in tehniko v Čehovih „Momentih“.

Maupassant in Čehov se zadnje čase rada primerjata. Oba sta predvsem psihologa, oba fiksirata s posebno ljubeznijo izvestne navidezno majhne poteze junakov in junakinj svojih navadno le pet, šest strani dolgih tragedij; oba sta postala s tem pesnika vsakdanjosti in vsakdanjih ljudij. Prepada med njima, ki ju loči kot umetnika in opazovalca, je njuna narodnost in milieu, v katerem sta vzrasla sama, in v katerem so vzrasli ljudje v njunih spisih. Ali Maupassant se je — kakor Čehov — boril proti ljudem krivih nazorov o vrednosti, časti, morali in dolžnosti. Kakor Maupassant, kaže tudi Čehov vso ničvrednost in gnjilobo mo-

rale mase, piškavost vladajočih principov in nevzdržljivost sedanjih socialnih razmer. Oba sta tožitelja človeške družbe. V finokovanem drobižu, v malih počutiranih humoreskah slikata specifično francosko in specifično rusko družbo, a vendarle tvori vsaka teh povestic kos velike obtožnice proti vsemu človeštvu. Iz vseh teh drobnih povesti in črtic, iz vseh teh navidezno nedolžnih beletrističnih igradic se čuje zatajevani gnjev prostomisleca proti filistrstvu, ki se repenči in košati na vseh poljih človeškega delovanja, mišljenja in čustvovanja — proti onim parfumiranim podlecem, v baržun in svilu zavitim lopovom, s častjo, močjo in najvišjimi odlikami obdarjenim tepcem, katerim je dostojanstvo in denar več kot resnično, človeško čustvo in prava omika. A valic vsemu gnevu in protestiranjju ta dva tožitelja in sodnika moderne družbe ne kričita, nego ostajata vedno mirna, ravnaajoč se po geslu: Nil admirari! Življenje jima je le slab, grd dovtip! Njuna filozofija ima torej nekaj mefi stofelskega! —

In specialno tile „Momenti“? Prijatelj piše o njih in o Čehovu med drugim takole:

Življenje mu je smešno, brezupna in brezšahodna puščoba, lena in brezsilna v svojem samozadovoljstvu. To je jednako merna služba telesu. Duša se sploh ne

giblje več, žalosti ni, neizpolnljivih idealov ni. In tako se duša skrči, da je skoro več ni. — Pa pride včasí človeček s čisto majhno — sicer korektno — dušo in gre mimo nas. V usodni uri gre. Kajti ravno visi na nebu majhen oblaček sanj in iluzije. In primeri se, da pelja človečka z malo, korektno dušo njegova pot tako, da ga za hip obsenči oblaček sanj, oblaček iluzije. In človečku z malo in korektno dušo je za trenotek sladko in grenko. Ognjev („Verica“ str. 49.) ne ve, odkod je to prišlo in kam to vede. Nerazumljivo je, temno bolj nego vsi matematični problemi. Zato je mučno, a objednem je dobro, sladko, čudovito...

Toda: vsa ta lepa čustva, vse te lepe misli! To vendar ne pride in se ne izpolni! S takim vzvikom završi počteni razum človečkov take praznične hipe, in potem se zopet vleče prejšnje življenje, kakor se je vlekel včeraj in se bo vlekel jutri. To je tragizem malenkostnega in smešnega.

Moment je bil, trenotje.

Pa bil je moment, ki nam je pokazal zaprtinjska jaaneja, reliefneje nego cel roman, ki bi ga bil opazoval pol življenja pri njegovih vsakdanjih opravkih.

Čehov ljubi popisovanje pokveč življenja v njih kričeči okornosti, neživljenjskosti. To je nekaka romantična nerodnost. Čehovu služi za humor, a še pogosteje za

vino. Nato je posl. Herzog interpeliral predsednika radi znanega govora nadvojvode Franca Ferdinanda, ko je sprejel protektorat nad katoliškim „Schulvereinom“. Ministrski predsednik je nato odgovoril na interpelacijo poslancev Kaiser, Derschatta in tovarišev v isti zadevi. Rekel je: Odgovor nadvojvode, glede katerega nima doslej vlada nobenega obvestila, je bil docela osebno, privaten ter je smatrati ga le kot privatne besede, za katere ustavnodoločene odgovornosti vlada ne more sprejemati. Posl. Malik je predlagal nato, naj se o odgovoru ministrskega predsednika otvori debata. Pred imenskimi glasovanjem so Mladochi odšli. Predlog je bil s 149 glasovi proti 106 odklonjen. Nato se je debata o pristojbinski noveli dovršila. Prihoduja seja je danes dopoludne.

Dogodki na Kitajskem.

Čudne, sumljive novice so došle s Kitajskega. Zdi se, da se vojna s pomladjo začne iznova. Sovraštvo Kitajcev proti tujcem, v prvi vrsti proti Nemcem, se pojavlja zopet v odločni obliki. Poročnika Bartscha je ustrelil fanatičen Kitajec na potu iz Pekina k nemški stotnji. Včeraj pa se je sporočilo, da je pogorel najlepši del cesarske palače v Pekinu, v kateri je prebival maršal Waldersee. Gotovo so palačo zažgali Kitajci. Požar je nastal ponoči. General Schwarzhoff je zgorel in sam maršal Waldersee je bil v največji nevarnosti. Višjim častnikom in maršalu je zgorel skoraj ves imetek! Da se začenja vojna iznova, dokazuje tudi velika ekspedicija Nemcev in Francozov, ki so pod skupnim poveljstvom generala Gayla te dni zapustili Pekin proti Paotingu, da naskočijo vojsko kitajskega generala Lin. Kitajci so onstran Paotingfoa porušili del železniške proge. Tam se je vršila že manjša bitka. Iz Tientsina so odšle pomočne čete. Kitajski viri poročajo, da hoče general Ma začeti vojno zoper tujce. „Times“ poroča, da se kitajska uprava izpremeni tako, da stopi na mesto dosedanjega Tsung li Yamena ministrstvo zunanjih del, v katerem bodo cesarski princ, dva ministra in dva ministrska namestnika.

Vojna v Južni Afriki.

Zakaj zapusti generalni guverner sir Alfred Milner Južno Afriko, to vprašanje zanima sedaj časopisje. Trdi se, da je bolan, da se je razprl s Kitchenierjem, in da je njegov dopust koncesija Burom. Kaj je pravo, ne ve sedaj še nihče. Res pa je, da Buri odločno zahtevajo, naj se zamenja Milner z drugim možem, ter da je Milner največji nasprotnik milejših mirovnih pogojev. Morda hoče torej angleška vlada s tem, da je poklicala Milnerja za nedoloten čas v London, zgraditi si zlat mostič do miru z Buri. Londonska vojna korespondenca poroča zopet nekaj za Angleže nesrečnih bitk. 250 strelcev na konjih iz Johannesburga je bilo 10. t. m. pri Elenkopu blizu Heidelberga napadenih od približno toliko Burrov. Po daljšem boju so se morali Angleži naglo umak-

ozadje, na katerem se potem bolj čuti in bolj uživa dihačjoča blaženost trenutja, njegovega momenta, ter se zvonkeje smeje hipen žarek, ki je šinil na nas, izvaljen od pisatelja iz nadzemskih krajev umetnosti.

Zlasti rad pripoveduje Čehov, kaj more človeku storiti moment...

Usodni momenti so v življenju. In Čehov vedno na novo pripoveduje, kaj morejo prizadeti človeku taki momenti.

V takih trenutkih popisuje Čehov ljudi, ko popadajo s človeka vsi oziri liki luskine in si stoje samo duše nasproti. Nenavadni redki so taki trenutki, a človeka osvetlijo kakor ogledalo, in sam se razločno vidi v njih. Človeka kažejo pri poskušnji: ako ga še ni vsakdanost izpacila, je vstanu pogledati globoko v stvari. „Bogoslovec“ (str. 110) vidi ob takem trenutku verigo, ki veže davne čase s sedanjimi, vidi njen začetek in konec.

Po večini je življenje našemu pisatelju temno, mračno — megla. In ko čitamo Čehova, se vleče ves čas pred našimi očmi ta neskončna megla. Samo včas se pomoli iz nje razločno človeška postava... včas cela skupina ljudi... Približujejo se nam osebe, ki jih je nekaj vznemirilo, spravilo z enoličnega tira, prihajajo in gledajo, kakor da bi nam hoteli nekaj povedati. V teh hipih čutimo, kako dela velik ruski umetnik momenta, kako mu gre čopič, kako se

niti ter so izgubili 7 mrtvih, 13 ranjenih in 5 ujetnikov ter mal top s svo municijo. 12. t. m. se je vršil boj pri Rietepuitu v Oranju. Angleški yorkshire-yeomanry so izgubili 4 mrtve, 11 ranjenih in 6 ujetih ter so morali pred Buri bežati. Pri Piet-Retieffu v Transvaalu so vzeli Buri Angležem nekaj transportnih vozov in ujeli 18 mož, 7 pa ubili ali ranili. 12. t. m. so Buri pri Philippolisu v Oranju napadli stotnijo lanca-chire-polka pod vodstvom stotnika Lauria. Buri so ubili stotnika, poročnika in šest mož, ranili pa so poročnika in devet mož. Angleži so bili v največji stiski, iz katere jih je rešil nov angleški oddelek. 6. t. m. pa se je pri Vryheidu v Transvaalu vršil boj, v katerem so Angleži izgubili poročnika in 4 moše ter pustili na bojišču še 13 ranjenecov. Lord Kitchener poroča iz Pretorije, da je polkovnik Douglas zasedel Doolstroom. Pri tem je padlo 6 Burrov. Polkovnik Plumer je zasedel Bathfontein, ujet 13 Burrov in zaplenil nekaj orožja. Pri sprejemu večjega števila nemških deputacij v Haagu je izjavil Krüger, da vojne v Južni Afriki še ne bo konec, kajti vsi Buri so složni v gestu: popolna neodvisnost ali večna vojna!

Dopisi.

Iz Žužemberka, 18. aprila. Pred nekaj dnevi vršila se je v našem trgu javna dražba občinskega zemljišča. Oddajali so se ob cesti ležeči mali kosi zemlje. Nekateri posestniki so se veselili te dražbe, ker je večina tega ozemlja zraven hiš, ali pa par korakov od njih. Posebne važnosti je precejšnji prostor z živinskim napajiščem. Zato se je več posestnikov združilo, da bi skupno postopali zaradi napajišča, da bi jim tudi v naprej ostalo. Ali glejte gospoda dekana Mihata! Za nobeno ceno ni pustil istega zemljišča, ker je zraven farovške njive. On je namreč dražil toliko časa, da je njemu ostalo isto zemljišče. Isti prostor bode dal on zagraditi, in dragi ljudje morali bode goniti po četr ure daleč živino napajat. To po zaslugi Mihata, našega dušnega pastirja. Gospoda dekana Mihata pa vlijudno vprašamo: Kdo bode plačal za isti prostor, kakih 100 gld., ali vi ali cerkev? Ali nima cerkev mnogo premnogo najlepšega polja, in sploh zemlje kot velik grajščak? Kaj mislite g. Miha, ali mora biti res vse farovška lastnina? Kaj ima ljudstvo od farovške mrtve roke? Nič in čisto nič! Kmet podpira cerkve, potem se pa z njenim denarjem ljudstvu škoduje. No g. Miha daleč ste zablodili. Vi torej res mislite, da se vam ne sme nikdo zoperstavljati v vašem blagem početju; kar ste pokazali pri dražbi, ko se vam je neka žena zoperstavljala. V svoji mogočnosti, da ste imenovali vse žensko „babe“ in zopet pri drugi priliki ste pokazali, da vam moramo slepo slediti, akoravno je isto kar zahtevate neumno kot tema. To je menda lemenatska ošabnost in olikanost? Počasi se ljudstvu oči odpirajo, ali s časoma bomo izpoznali, in bodele spoznali dragi farovski sužnji, kaj so ti volkovi v ovčji koži.

mn razkošno ulegajo barve... vse se giblje, vse živi, vse diha pred nami. Pa preteče minuta, in osebe se začno počasi oddaljevati v ozadje, izginjajoč v megli, ki se zopet vleče mimo nas. In zopet ima umetnik na paleti samo sivo barvo. Moment je pri kraju...

Čehov ima čisto svojo maniro pripovedovanja. Popisuje stvari, kakršne so, opozarja od časa do časa na nekatere tone, podčrtava sedaj to, potem ono potezo in nas nepričakovano preseneča z vedno novimi, fino opazovanimi niansami. To je ne govo vnanje pripovedovanje. A za tem je neka folija, ki ni izražena, ki se ne vidi, ampak čuti z besedami... Ko čitaš, raste, se dviga, širi... in ko si pri koncu, te objame z zmagojučo silo.

Črtice Čehove so kratke, in kratki so njegovi momenti, a so momenti duše. Duša pa je vseobjemajoča, neskončna, večna. In zato je vtisnjen tudi tem kratkim momentom pečat večnosti.

Dodavati nimam Prijateljevi karakteristik ničesar. Komedija „Utv“ — v resnici strašna tragedija! — se itak vprizori v letošnji gledališki sezoni. O njej izpogovorim tedaj kaj več.

„Momenti“ naj ne manjkajo v nobeni slovenski knjižnici, — čitaj jih vsakdo, ki ljubi beletristiko kot resno umetnost!

L. U.

Iz Maribora, 18. aprila. (Ljudsko štetje.) Vendar enkrat je za Celjem razkril tudi Maribor radovednemu občinstvu rezultat zadnjega ljudskega štetja. — Kar se tiče nas Slovencev, nismo bili na ta rezultat prav nič radovedni, kajti vedeli smo že vnaprej, da nam bode tudi mariborski magistrat požrl mnogo naših, in prepričani smo bili, da nas bode po znani „celjski metodi“ naštel, seveda samo na papirju, manje kakor 1. 1890. In vendar smo se motili! Vkljub vsemu revizijam in pripravljanjem, vkljub vsemu pritisku nemških delodajalcev na slovenske delojemalce našteje se je v Mariboru z 31. decembrom 1900 — skupaj 4062 Slovencev, torej 1409 več kakor 1. 1890. In to je tudi nekaj, ako se pomisli, da so skoraj pri vsakem Slovencu, ki je pri Nemcih v službi, ki zna le par besed po nemški kramljati, vpisali nemški občevalni jezik! Ako bi nas bili šteli po narodnosti, naštebi bi nas gotovo čez 10.000. Ni se torej čuditi, da so na ta način našteji letos 19293 Nemcev, torej 3362 več kakor 1. 1890. — Razun 4062 Slovencev našteji so z 31. decembrom 1. l. v Mariboru tudi 41 drugih Slovanov, in sicer 26 Čehov, 9 Srbov, 5 Poljakov in 1 Rusina. S štetjem zadnjega udarili so se Nemci prav pošteno po zobeh. Trdili so vedno, da mora biti v Mariboru za vsakega, ki zna nemški, občevalni jezik nemški. No, edini Rusin v Mariboru vendar ni mogel sam sabo rusinski občevali! In vendar so mu vpisali občevalni jezik: rusinski! Poleg Slovanov in Nemcev našteji so še v Mariboru 47 Italijanov in 5 Madjarov, tako da šteje Maribor z 31. decembrom 1900 skupaj 24601 prebivalca, torej 4703 več kakor 1. 1890. — Hiš je bilo koncem 1900 1052, torej 185 več kakor 1. 1890. — Koristnih živalij bilo je koncem leta v Mariboru, in sicer 914 konj, 317 goved, 22 koz, 4 ovce, 1059 svinj, 45 panjev, nobenega osla in nobene kokoši.

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 19. aprila.

— Olajšave glede potresnega posojila. Uradni list javlja: „Na dotične navsote deželnega predsedništva je c. kr. finančno ministrstvo dogovorno s c. kr. ministrstvom notranjih del odredilo odpis mestni občini ljubljanski v § 6. zakona z dne 6. julija 1895, drž. zak. št. 90, dovoljenega, za obnoveitev občinskih poslopij namenjenega brezobrestnega državnega posojila v znesku 100.000 kron. — Nadalje so bila določena za vračevanje z zakonom z dne 8. julija 1896, drž. zak. št. 132, dovoljenih tri odstotnih posojil naslednja podaljšanja vračilnih rokov: a) Za povračilo deželi kranjski v svrhu zgradbe deželnih poslopij dovoljenega tri odstotnega posojila v znesku 1.100.000 kron se je vračilni rok od 20 let raztegnil na 40 let; b) Ista olajšava je mestni občini ljubljanski dovoljena glede tri odstotnega posojila v znesku 900.000 kron, dovoljenega v svrhu dotiranja mestnega regulacijskega fonda; c) Rok za vračanje tistega 1.000.000 K značajnega dela tri odstotnega posojila, katero je bilo dovoljeno za podelitev 3%, posojil podpore potrebnim hišnim posestnikom v Ljubljani, oziroma na Kranjskem, se je od 20 let raztegnil na 30 let. Te zadnje olajšave so torej deležne vse stranke, ki so dobile 3% posojila. Nadalje se je začetek vračevanja vseh 3% posojil od 1. januarja 1901 preložil na 1. januar 1902 in se je opustilo predpisovanje zamudnih obrestij od 1. januarja 1901 do 1. januarja 1902. — Glede prošelj za olajšave pri vračevanju hišnim posestnikom v Ljubljani in na deželi dovoljenih brezobrestnih državnih ponapredščin ostane pri dosedanjem individualnem obravnavanju, vendar so v tej zadevi došla interna navodila, vsled katerih je deželna vlada v položaju, se dogovorno z deželno finančno oblastjo na te prošnje v večji meri ozirati, kakor je to bilo doslej mogoče na podlagi od centralnih oblastev določenih navodil.“

— Glasovanje dr. Tavčarja. V včerajšnji seji poslanske zbornice je bil stavljen predlog, naj se otvori debata o odgovoru ministrskega predsednika glede dejstva, da je nadvojvoda Fran Ferdinand

prevzel protektorat nad društvom „Katholischer Schulverein“. Za ta predlog torej, da se otvori debata, da se da posameznim strankam prilika precizirati svoje stališče, je glasoval tudi dr. Tavčar. Poslanec ljubljanskega mesta je postopal popolnoma korektno, kar bomo imeli priliko, še natančneje pojasniti, kajti v očigled temu, da bo klerikalizem koval iz nadvojvodovega protektorata nad društvom „Katholischer Schulverein“ kapital za boj zoper moderno šolo, stoječo na podlagi zakona, je imela napredna stranka v drž. zboru, ako je hotela zvesta ostati svojim načelom, dolžnost, pojasniti svoje stališče napram „Kathol. Schulverein“, in njegovim tendencam, in se oglasiti v obrambo sedanjega šolstva in tistih načel, na katerih sloni. Duhovniško glasilo je pa celo stvar prav duhovniško-perfidno zasukalo, češ, „da je dr. Tavčar glasoval z nemškimi radikali za napad na člana cesarske hiše.“ Naše stranke in njenih članov lojalnost je tako vzvišena nad vsak dvom, da se nam res ne zdi vredno, zavračati nizkotna natolcevanja „Slovenčeva“. „Slovenec“ je ostal samo sam sebi zvest in pa moralni svetega Liguorija.

— Pozor, poslanci! Iz Slov. Bistrice se nam piše: Po smrti gosp. Jagodiča razpisano je v Slov. Bistrici mesto sodnega pristava. Mi opozarjamo dotične kroge že zdaj na to, da storijo primerne korake, da ne bode zopet imenovan za to mesto slovensčine nezmožen uradnik, kajti takega imamo že itak v osebi g. pristava Fehleisna, kateri lomi slovensčino, da se Bogu usmili. Mi potrebujemo sodne uradnike, da nam sodijo v materinem jeziku, ne pa da se šele pri nas slovenski učijo.

— „Zlate besede“. Vlada klerikalcev gre nad vse, nobena stvar ni na svetlo tako važna, kakor ta, da imajo klerikali oblast v rokah. Kaj zavodi, kaj bolnice, kaj šole, to so vse postranske stvari. To je načelno stališče mejnarodnega klerikalizma in na to je prisegel tudi mariborski „Slovenski Gospodar“, ki piše v tem oziru: „Večji liberalni listi cele Evrope strastno napadajo o. Coubéja, ki je v pariški cerkvi Saint Honoré govoril katoliškim možem besede: „Tretja dolžnost kristijana-državljanja je volilna dolžnost; vzdržati se volitve je strahopezljivo in sramotno. Voliti moramo po svoji vesti, pomneč resničnih besedih škofa v Bayonne, ki je rekel: Spominjajte se, da se volilni listki, ki jih položite v posodo, dvakrat razgrnejo: prvič pred ljudmi, drugič pred prestolom božjim. Katolik naj nikdar ne voli proti svoji veri. Vsak naj se dejansko udeleži volitve. Sredstva so mnoga na razpolago. Podpiramo lahko volilno gibanje z besedo, s peresom, z osebnim vplivom, pred vsem pa z denarjem. V volilne namene naj se mnogo daruje in preje, kakor za dobrodelne namene, kajti kaj vam koristijo zavodi, bolnice in šole, ako pride na krmilo nasprotna vlada in vam jih vzame.“ Zlate besede! — Torej „zlate“ se zde „Gospodarju“ besede, da se mora pred vsem šteti denar za volilne namene klerikalne stranke. Zdjaj umejemo, da so klerikali tako lahkega srca zapravili okrog 30.000 goldinarjev za državnozbornske volitev na Kranjskem, s katero svoto bi se dalo na Koroškem, na Primorskem in na Štajerskem doseči velikih uspehov, mej tem ko za dobrodelne in narodne namene nikdar ničesar ne dajo.

— Kaj pa to? „Edinosti“ pišejo iz Begunj pri Cerknici, „da se tam pripravlja nova velika evolucija v razmerju mej strankama, oziroma v mišljenju mej prebivalci. Dogodki ne bodo mala senzacija za Kranjsko. V najbližji bodočnosti da bo čuti kaj več o tem. Ti dogodki da prinesejo marsikomu, ki je preveč zaupal svoji moči, stari nepremično veljavni pouk: da se rado skrha, kar je preostrega.“ — Smo res radovedni, kako jedro tiči v tem misterioznem namigavanju.

— Deželna podpora za napravo strelišč. Kakor prejšnja leta, je deželni odbor kranjski tudi letos dovolil 2000 K v svrhu naprave novih, oziroma spopolnitve že obstoječih strelišč za streljanje zoper točo. Ker je pa potrebno, da se taka strelišča čim prej uredijo, se županstva v vinorodnih krajih na Kranjskem pozivljajo, da svoje prošnje najkasneje do 1. maja t. l.

deželnemu odboru predložijo. Pričakovati je, da tudi c. kr. poljedelako ministarstvo enaki znesek v ta namen dovoli.

— **Dramatičen prizor v „Katoliškem domu“.** Včeraj dopoldne je prišla k hišniku v „Katoliškem domu“ neka „gospa“ napraviti vizito. Na hodniku se je sešla s gostilničarko, s katero ne živi v posebnem prijateljstvu. Gostilničarka pripoveduje, da jej je ta „gospa“ začela „frise kazati“, na kar jo je gostilničarka opominjala, naj jo pusti v miru. Beseda je dala besedo in končno je nastal strahovit prepir, da je kar odmevalo po „Katoliškem domu“. Naposled je zgrabila „gospa“, ki je prišla k hišniku v vizito, svoj cekar in z veliko togoto mahnila po gostilničarki, da je grah iz cekarja odletel na vse strani. Gostilničarka se je seveda branila. Vločila je sifonovo steklenico in ves sifon postrelila na svojo neprijateljico, da je bila „gospa“ pošteno premočena. V okolici „Katoliškega doma“ se kar ne morejo nasmejati temu dramatičnemu prizoru, smili se pa ljudem „gospod“ Ivan Štefe, češ, ta včeraj ni dobil kosila, ker se je zanj namenjeni grah v ženski bitki stresel iz cekarja in obležal v „Katoliškem domu“...

— **Knjige „Matice Hrvatske“ za l. 1900.** so došle tukajšnjemu poverjeni štu in jih razpošilja g. Ivan Bonač. Naročila na lanske knjige se za ceno 6 kron še sprejemajo.

— **Umrli** je v Idriji vdova rajnega rudniškega ravnatelja dvornega svetnika Lipolda, gospa Roza pl. Lipold roj. Weber pl. Weber v starosti 78 let.

— **Narodna čitalnica v Kamniku.** „Kamniški salonski orkester priredi v prostorih narodne čitalnice v nedeljo dne 21. aprila koncert z jako bogatim in raznovrstnim vspešnim programom.

— **V Sv. Križu pri Kostanjevici** se snuje gasilno društvo.

— **Prememba posesti.** Gospod Fr. Majzelj, posestnik v Beli cerkvi, je kupil Hummerjevo grajščino v Podljudnu (občina Šmihel-Stopič).

— **Bralno društvo „Mir“ v Dvoru** ima svoj redni občni zbor v nedeljo dne 21. aprila t. l. ob 4. uri popoldan v društvenih prostorih, ter vabi tem potom vse žustite člane k mnogobrojni udeležbi.

— **Vzorno gospodarstvo v Trstu.** Laška gospoda v Trstu, ki nima nikdar denarja za slovensko okolico in prezira tudi nje najvažnejše potrebe, je z novim letom vzela snazhenje mesta v lastno režijo in zgradila posebne vrste peč, v kateri se sežigajo mestne smeti. To sežiganje smeti pa provzroča strahovit smrad in ker se je bati, da nastanejo kužne bolezni, se je sežiganje smeti ustavilo. Ves eksperiment je stal prav lepe tisočake!

— **Policijski stražniški vodja Ivan Francel** je danes dopoldne umrl. Rojen je bil 24. septembra 1847. v Vel. Poljanah v Kočevskem okraju. Mestni občini ljubljanski je služil kot policijski stražnik od novembra 1879. naprej. Dne 31. marca 1892. je bil imenovan policijskim stražniškim vodjo in je opravljal to službo do lanske jeseni, ko je obolel. Bil je priden in vesten služabnik.

— **Voz s senom** se je prekučil danes dopoldne na Tržaški cesti vozniku Fr. Golobu iz Doba. Zlomilo se je bilo kolo.

— **Kodelijev kanon** je danes po noči pokal na Kodelijem. Baron je bil imenovan komornikom, in to se je svetu naznanjalo s kanonom.

— **Ogenj v dimniku.** Danes dopoldne so se vnele saje v dimniku pri Nikolaju Juniču v Razpotnih ulicah št. 4. Ogenj je pogasil dimnikarski mojster Jos. Spitzer.

— **Konji splašili.** Včeraj zvečer so se na Emonski cesti splašili konji Marije Hrenove, posestnice v Gradaških ulicah. Dirjali so z vozom naloženim z gnojem po Emonski cesti v Gradaške ulice, kjer so jih ljudje ujeli. Nesreča se ni nobena pripetila.

— **Na tla podrl** je neki kolesar včeraj popoldne na Dunajski cesti neko deklico. Kolesar je tudi padel raz kolo in se pobil.

— **Lonec je eksplodiral** včeraj zvečer delavčevi ženi Antoniji Kablovi v Cerkvenih ulicah št. 21, ko je v kuhinji kuhala vosek za snazhenje sob. Lonec je vrglo v zrak, in je isti se raznesel. Ubile so se vse šipe na oknu in na vratih pri kuhinji. Nastal je ogenj v kuhinji, katerega pa so stranke, ki so po eksploziji prihiteli h Kablovki, pogasile. Marija Kabl je nepoškodovana.

— **Nazaj dobil** je posestnik J. Č. na Poljanaki oesti voziček, kateri mu je bil pred tremi meseci ukraden. Zapazil ga je bil pri nekem fantu na sv. Petra nasipu.

— **Izgubljene stvari.** Na Mestnem trgu je izgubila neka ženska denarnico, v kateri je bilo 5 K 40 vin. — Na Dvornem trgu je bila izgubljena denarnica z jednim desetnikom in 4 kronami. — V Latermanovem drevoredu je izgubil neki dijak zlato verižico, vredno 60 kron. — Ravno tam je izgubil nekdo denarnico s 34 K.

— **Najden pes.** Izgubil je nekdo dva do tri mesece starega rujavkastega in belkastega psa. Pes se (sedaj nahaja v Krakovskih ulicah št. 10.

* **Duhovniška zastavljalnica.** Večletnega ravnatelja Lvovske armenske katoliške zastavljalnice „Pii montis“, kanonika Mardysiewiczza so 17. t. m. ponoči zaprli, ker je pomeveril iz fonda zastavljalnice 200 000 K in jih porabil za privatne namene. Kanonik je to najprej priznal državnemu pravdnistvu, v preiskavi v zaporu pa je lastno izpoved sodniku zopet prekalil ter dejal, da je neko tujo hranilnično knjižico, glasečo se na 200 K, popravil tako, da se je glasila na 12 000 K. Preiskava na privatnem stanovanju kanonika je pokazala, da je kanonik več zastavljenih stvari, nakitov i. dr., zopet zastavil sebi v korist. Na pisalni mizi se je našlo veliko število zaljubljenih ženskih pisem. Med vso preiskavo, ki je trajala tri ure, je ostal kanonik do celja apatičen ter je hodil po sobi sem ter tja, pušče cigareto. Kanonik je rabil tuji denar za igranje in za lahkomišelnost ženske. „Dziennik Polski“ javlja, da je armenski škof radi teh dogodkov zbolel, saj je bil kanonik Mardysiewicz njegov zaupnik. Nerednosti v duhovniški zastavljalnici se vršé že nad deset let. Krotile sploh ni bilo. Lvovski krogi, ki so pri tej zastavljalnici zainteresirani, so sila razburjeni. Vsi poljski listi se bavijo s tem pomeverenjem splošno znanega kanonika.

* **Župnik goljuf.** Inmoška „Volks-Ztg.“ poroča, da je župnik občine Buggell pobegnil, in da ga iščejo s tiralicco. Župnik Biedermann je odnesel raznim kmetiškimi društvom in osebam okoli 15 tisoč gl. Tudi svojemu tovarišu, župniku v Schellenbergu, je odnesel 300 gl. Baje je pobegnil v Brazilijo.

* **Vse madjarsko.** Berolinski umetniški list je pisal te dni o slikah Jože Uprke, slavnega češkega slikarja, da je Madjar. Torej vse madjarsko! Tudi hrvatski umetniki so bili v Parizu posili — Madjari! Tako se širi na tuje stroške slava Madjaremberjev po vsem svetu. Eljen!

* **Kaj početi s hčerami?** „Posel z Budče“ svetuje starišem: Dajte jim primerno šolsko omiko. Učite jih, kako se kuhajo zaužitna jedila. Naučite jih prati, likati, krpati nogovice in obleko, prišivati gumbe, šivati perilo in lepe srajce. Naučite jih peči kruh in da dobra kuhinja mnogo vzema lekarnam. Naučite jih, da velja krona sto vinarjev, in da samo tisti šteti, kdor izdaja manje, nego prejema, in da se morajo vsi zadolžiti, kateri več izdajo nego prejema. Naučite jih, da plačana platnena obleka pristoja lepše nego svilena, za katero smo kupnino še dolžni. Učite jih, da so okrogla, polna ličica lepša nego sto suhljavih krasot. Učite jih nakupovati in poštovati, je li račun pravilen. Učite jih, da se kvarijo po prevelikem zatezanju steznika. Učite jih, da velja pošten rokodelce v hodni srajci in platnenih hlačah, ki nima za groš imetja, več nego ducat krasno oblečenih in ponosno stopajočih postopačev. Učite jih opravljati vrtnarska dela in lju biti prosto prirodo. Učite jih, toda samo če imate denar za to, godbo, risanje in druge umetnosti, a poleg tega pomislite, da so to le postranske stvari. Učite jih, da je šetanje lepše in zdravjeje nego vožnja v kočiji. Učite jih zaničevati to, kar samo slepi, in da „da“ in „ne“ veljata vselej. Učite jih, da sreča v možitvi ni odvisna od vnanjega bleska niti od moževega denarja, ampak edino od njegovega značaja. Ko ste jih naučili vse to, jih morete, ko pride čas, z dobro, čisto vestjo ponuditi možem v zakon.

* **Jokačoji Buri.** Jan Langenaar poroča v „Südafrikanische Corresp.“: Kakor vidim v evropskih listih, so se ondi zelo čudili angleškemu poročilu, da se je Dewet jokal, ko so ga sovražniki obkolili od vseh

stranij. Toda kdor pozna Bure, se nič ne čudi. Buri so namreč narod, ki aploh rad joka ter pretaka grenke solze pri vsaki priliki. A solze jim iz oči ne kapljejo, nego deró v takih curkih, da so premočene celo njihove usnjate hlače. Kot dokaz naj navedem nekaj slučajev: Ko se je napovedala Angležem vojna, so jokali na Kerkpleinu v Pretoriji zbrani Buri tako silno, da je nekaj kafsrih dečkov, hotečih skočiti preko solzne luže, utonilo. Ko je junaški general Knox (izgovarjaj: nichtsnutz) preganjal Deweta s petorico slavnih angleških generalov in z desetorico angleških polkov, bi bil nesrečni Dewet gotovo ujet, ako bi se ne bil s svojimi ljudmi tako strašno jokal, da so se razmočila tla, in da generalu Nichtsnutzu ni bilo možno s topovi dalje. Tako je ušel Dewet. Nedavno sta se burska generala Viljoen in Delarey skrila za neki hrib s 6 tisoč možmi ter začela na Angleže vojno a la gorila. Slučajno je zadela lydditska krogla hrib in ga razbila v prah in pepel. Junaški Angleži so dli z nasajenimi bajoneti na Bure in vse bi bilo izgubljeno, ako bi se Buri ne bili začeli jokati tako, da je radi deročih solz nastal širok jarek, preko katerega Angleži niso mogli priti. To je nov dokaz, da za angleške junake ni nobena čast vojevati se s takimi jokavci, kakoršni so Buri!

* **Mac Kinley** je bil nekaj tudi učitelj, pozneje šele je postal vojak in končno advokat. Danes pa je predsednik Zjedinjenih držav.

* **Črnilo!** Nedavno so v nekem bakteriološkem zavodu preiskovali tinto. Pokazalo se je, da se nahaja v večini tint različnih plesnih in drugih gljiv in mnogo drugih drobnostvornih povzročiteljev bolezni, zlasti v tintnikih brez pokrovov. Ako so vcepili te drobnostvore morskim svinjкам ali mišim, so te živali za nekoliko dni poginile. Tako si pa tudi lahko razlagamo tiste žalostne slučaje, ko je vsled ranjenja z mokrim peresom nastopilo pri ranjencu zastrupljenje krvi in končno smrt. Otroci imajo navado, devati umazana peresa v usta, polizati madeže z jezikom itd. Bakterije, ki se nahajajo v črnilu, prihajajo tem potem v želodec in morda postati vzrok naglemu zastrupljenju ali vsaj bolezni.

Književnost.

— **„Popotnik“** ima v št. 4. to le vsebino: Anton Pesek: Šola in alkohol. D. Martinov: Iz nauka o umobolju. Dr. Vinko Gregorič: O zdravem stanovanju. Iv. Šega: Pedagoški utrinki. Književno poročilo: Ocene. Novost. Razgled. Listek. Pedagoški paberki. Kronika.

Telefonska in brzojavna poročila.

Gorica 19. aprila. Na obravnavo zoper Gabrščka so v Trst povabljene vse priče, katere hoče imeti državno pravdnistvo, celo take, ki v Gorico niso osebno prišle. Nasproti temu pa so zavrnjene vse Gabrščkove priče, katere so bile celo v Gorici poklicane in preslišane.

Trst 19. aprila. Danes je bil g. Andrej Gabršček pri novi obravnavi na tožbo dr. Gregoriča obsojen na dva meseca Obtoženec je vložil pritožbo ničnosti. Senzacija splošna.

Dunaj 19. aprila. Poslanska zbornica v današnji seji še do 2. ure ni mogla priti do dnevnega reda. Najprej je bilo naznanjenih nebroj interpelacij, predlogov in peticij, potem pa so ministrski predsednik Körber, železniški minister Wittek in trgovinski minister Call odgovarjali na razne interpelacije. Jutri in v ponedeljek in v sredo ne bo seje, ker bode te dni zboroval železniški odsek, in se posvetoval o investicijski predlogi. Češki poslanci se včeraj niso udeležili seje tega odseka, in ga s tem naredili nesklepčnega. Ker je vladna predloga o zgradbi kanalov gotova in je osigurano, da pride na razpravo, so Čehi opustili nadalnje nasprotovanje investicijski predlogi in je zagotovljeno, da bo ta sprejeta.

Dunaj 19. aprila. „Slavisches Centrum“ razglša komuniké, v katerem naznanja, da se je začel pogajati

s hrvatsko-slovenskim klubom zaradi združenja obeh teh klubov, češ, da so odpadle ovire združenju.

Dunaj 19. aprila. Prihodnji četrtek predloži vlada poslanski zbornici načrt zakona o zgradbi kanalov. Določena sta za zgradbo dva termina po 10 let. Za zgradbe, ki se izvrše v prvem terminu se najame posojila 250 milijonov kron, interesirane dežele pa bodo prispevale 25%. Za potrebsčine zgradb v drugem terminu se poskrbi s posebnim zakonom.

Dunaj 19. aprila. Poljski klub je svojemu načelniku naročil, naj češkemu klubu kondolira na smrti slikarja Brožika. V tej seji se je tudi rešila aféra poslanca Binderja. Ta je bil obdolžen, da se je pustil podkupiti v svrhu, da bo pri finančnem ministarstvu interveniral v korist necih oseb. Poljski klub je izvolil poseben disciplinarni odsek, ki je stvar preiskal in v tej seji poročal o njej. Izkazalo se je, da Binderja ne zadene nobena krivda.

Dunaj 19. aprila. Klofač in tovariši naznanjajo, da bodo predlagali, naj se izvoli poseben odsek za preiskovanje slučajev trpinčenja vojakov.

Narodno gospodarstvo.

— **Hranilnica in posojilnica v Šmarju pri Jelšah.** Prometa je bilo v letu 1900, 491 357 K 61 h torej več kakor v prejšnjem letu za 85 766 K 59 h. Pristopilo je v letu 1900 novih zadružnikov 103 in vplačalo opravičnih deležev 1 424 K, izstopilo je 19 zadružnikov ter se je izplačalo opravičnih deležev 234 K, število zadružnikov se je pomnožilo za 84 in deležev 1 190 K stanje koncem leta 1899 je bilo: zadružnikov 758 in deležev 11 210 K torej je stanje koncem leta 1900: zadružnikov 842 in deležev 12 400 K, od teh ima 19 zadružnikov glavne deleže 950 K in 823 zadružnikov opravične deleže 11 450 K. V letu 1900 je prosilo 323 strank posojil v znesku 108 133 K 16 h, dovolilo se je 273 strankam posojil v znesku 91 253 K 16 h a izplačalo 250 dolžnikom posojil v znesku 83 103 K 16 h, vrnilo se je posojil v znesku 36 829 K, torej se je več izposodilo nego vrnilo 46 274 K 16 h, stanje posojil koncem leta 1899 danih 693 zadružnikom je bilo 261 440 K torej je stanje posojil koncem leta 1900 danih 770 zadružnikom 307 714 K 16 h, ali povprečno posojilo znaša 399 K 63 h. Čisti dobiček leta 1900 znaša 3 478 K 23 h in se razdeli vsled sklepa občnega zbora tako-le: 14 glavnim deležem pripadajo 5% obresti 35 K in za dobrodelne namene se določi: Za šolarske knjižice domačega okraja 80 K, „Dijaški kuhinji v Celju“ 60 K, „Podpiralni zalogi c. kr. samostalnih samoslovenskih gimnazijskih razredov v Celju“ 50 K, „Družbi sv. Cirila in Metoda“ 50 K, „Podpornemu društvu za slov. vseučilišnike v Gradcu“ 40 K, „Akad. tehn. društvu „Triglav“ v Gradcu“ 20 K, „Podpornemu društvu za slov. vseučilišnike na Dunaju“ 30 K, „Savinskemu planinskemu društvu v Gornjem gradu“ 20 K, skupaj 385 K. Ostanek čistega dobička v znesku 3 093 K 23 h se doda posebni rezervi za izgube. Stanje posebne rezerve dne 31. decembra 1900 je bilo 12 389 K 85 h torej znaša posebna rezerva 15 483 K 8 h. Stanje splošne rezerve dne 31. dec. 1900 je bilo 3 517 K oba rezervna fonda (sklada) torej znašata skupaj 19 000 K 8 h.

— **Posojilnica v Zagorju ob Savi,** registrovana zadruga z neomejeno zavezo. Lani je pristopilo 44 zadružnikov s 45 deleži, izstopilo je 9 zadružnikov s 180 deleži. Ostalo je toraj 240 zadružnikov s 643 deleži. Novih hranilnih knjižic se je izdalo 205, uničilo pa 52, obstoji toraj 541 knjižic za 366 921 kron 35 vin., in znaša povprečna vloga 678 kron 22 vin. Posodilo se je na novo 43 zadružnikom, 19 zadružnikov je pa posojilo poplačoma vrnilo. Dolžnikov je toraj 245, ki dolžujejo skupaj 313 672 kron 63 vin. ali povprek 1280 kron 29 vin. Čistega dobička je bilo 3004 K 86 vin., kateri se razdeli po sklepu občnega zbora takole: Na čelnistvo dobi nagrade 998 K 63 vin. Za dobrodelne namene 220 K Ostanek 1786 K 18 vin. pa se pridene rezervnemu zakladu, kateri znaša 8213 K 82 vin. in bode toraj narasel na 10 000 K.

XLV. izkaz o darilih za Prešernov spomenik.

Jelušič Tomo v Voloski nabral v veseli družbi	14	80
Premru Ferdo nabral pri izletu na Bled	9	40
A. T. v Ljubljani	20	—
Tominec Franja, izgnanost stava Bratno društvo v Ivanjskem čisti prebitek veselice prirejane v prid Prešernovemu spomeniku	52	40
Knaus Peter v Trstu nabral pri velikej krogarji	24	30
Pernetova Anica v Ljubljani na- brala v veselje družbi pri Alešu Peterlin Anton v Gornji Tuzli v Bosni	11	20
Trije hribolazci pošljejo izpod "Kleka"	12	80
Traven Simon v Gorici nabral od komarjev pri taroku	6	—
Šturm Makso na Reki pošlje zbirko zavednih Slovanov, zbra- nih v veseljem krogu v Opatiji Zbirka rudarjev trpinov v Zagorju ob Savi	14	20
Neimenovan rodoljub v Ljubljani Ahčan Anton v Wolsbergu	45	—
Prešernovi čestilci z Metlike	6	13
Gregorčič Viktor s Trsta	40	—
	13	55
	10	—

Skupaj . . . 26314 K 86 vin.

Dr. Josip Stare,
blagajnik.

Proti zobobolu in gnjilobi zob
izborno deluje
antiseptična

Melusina ustna in zobna voda

utrudi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.

Cena 1 steklenici z rablilnim navodom 50 kr.

Zaloga vseh preizkušenih zdravil.

Po pošti razpošilja se vsak dan dvakrat.

Jedina zaloga (28-18)

dež. lekarna M. Leustek, Ljubljana

Rešjeva cesta št. 1, zraven mesarskega mostu.

Umrli so v Ljubljani:

Dne 14. aprila: Marija Kump, listonoševa
žena, 61 let, Križevniške ulice št. 5, vnetje ledvic.
— Marija Hlebš, posestnica, 71 let, Hradečkoga
vas št. 28, vnetje sapnika. — Marija Heller, za-
sebnica, 73 let, Florjanske ulice št. 36, ostarelost.
Dne 16. aprila: Edvard Span, poštni asistent,
23 let, Dunajska cesta 6, jetika. — Pavla Mirič, pe-
kova hči, 10 mes., Cerkvene ulice št. 25, vnetje
sopil. — Marija Rajeršič, zasebnica, 72 let, Kar-
lovska cesta št. 2, bolezen na jetrih. — Robert
Aljančič, poštnega poduradnika sin, 10 mesecev,
Emonska cesta št. 10, vnetje sopil. — Fran Vesel,
blagajnikov sin, 3 1/2 leta, Bleweisova cesta št. 20,
skarlatika.

V deželni bolnici:

Dne 12. aprila: Jakob Dermastija, gostač,
70 let, pljučnica. — Vincenc Carali, gostač, 73 let,
ostarelost.
Dne 13. Josip Balantič, kaznenec, 27 let,
prisad. — Ivan Zdešar, strgarski vajenec, 22 let,
jetika. — Ivan Kaplan, cestar, 73 let, ostarelost.
— Gregor Zalošan, gostač, 77 let, ostarelost. —
Marija Rozman, kajzerjeva žena, 30 let, jetika.
Dne 14. aprila: Anton Grum, pekov. pom.,
20 let, Brightova bolezen. — Lovro Cvetnič, po-
sestnik, 48 let, otrpjenost srca. — Ivana Zdražba,
delavčeva žena, 27 let, jetika.

Meteorološko poročilo.

Vikna nad morjem 806-2 m. Srednji srčni tlak 736-0 mm.

April	Čas opa- zovanja	Stanje baro- metra v mm.	Tempe- ratura	Vetrovi	Nebo	Motnja v 24 urah
18	2. zvečer	739.8	6.2	sr. sever	jasno	0.0 (mm.)
19	7. jutraj	741.0	1.0	sl. sever	jasno	0.0 (mm.)
	2. popol.	740.3	12.8	sr. jvzhod	del. oblak.	0.0 (mm.)

Srednja večerajšnja temperatura 7.0°, nor-
male: 10.2°.

Dunajska borza

dne 19. aprila 1900.

Skupni državni dolg v notah	98.35
Skupni državni dolg v srebru	97.95
Avstrijska zlata renta	117.70
Avstrijska kronska renta 4%	97.45
Ogrska zlata renta 4%	117.55
Ogrska kronska renta 4%	92.90
Avstro-ogrski bančne delnice	167.5
Kreditne delnice	694.75
London vista	240.17
Nemški državni bankovci za 100 mark	117.60
20 mark	23.52
20 frankov	19.09
Italijanski bankovci	90.50
C. kr. cekini	11.31

Pod Trančo št. 2. 24

17 Veliko
zalogo

klobukov

priloga
J. Soklič.

Pod Trančo št. 2. 24

Dragotin Košak
* zlatar *

17 Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.
Velika zaloga

razne zlatnine
in prstanov.

Popravila in vsa v mojo
stroko spadajoča dela se cenijo in točno izvršijo.

Ivan Franzl
mestni policijski vodja

danes ob pol 12. uri dopoludne po dolgi
mučni bolezni, previden s sv. zakra-
mentu za umirajoče v starosti 54 let,
mirno v Gospodu zaspa.

Pogreb draga ranjega vrši se v
nedeljo, dne 21. aprila t. l. ob 4. uri po-
poludne iz deželne bolnice k sv. Krištofu.

Sv. maše za dušo ranjega brala se
bodo v več cerkvah.

Priporočamo ga v blag spomin!
V Ljubljani, dne 19. aprila 1901.
(826) **žalujoči ostali.**

Franco Visjan

izdelovalec vozov, Ljubljana, Rimska cesta št. 11.

Lepo stanovanje
v Slomškovih ulicah št. 13
z 2 sobama, kuhinjo in porabo vrta,
se takoj odda. (812-1)

Ges. kr. avstrijske državne železnice.

Izvod iz voznega reda

veljaven od dne 1. februarja 1901. leta.

Odhod iz Ljubljane juž. kol. Proga čez Trbiž.
Ob 12. uri 24 m po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Aussee,
Solnograd; čez Klein-Reifling v Steyr, v Linc; čez Am-
stetten na Dunaj. — Ob 7. uri 5 m jutraj osonni
vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Celovec, Franzens-
feste, Ljubno, Dunaj; čez Selzthal v Solnograd, Ino-
most; čez Amstetten na Dunaj. — Ob 11. uri 5 m
dopoludne osonni vlak v Trbiž, Pontabel, Beljak, Ce-
lovec, Franzensfeste, Ljubno, Selzthal, Dunaj. — Ob
4. uri 6 m popoldne osonni vlak v Trbiž, Beljak,
Celovec, Franzensfeste, Ljubno; čez Selzthal v Solno-
grad, Lend-Gastein, Zell ob jezeru, Inmost, Bregenc,
Curih, Genevo, Pariz; čez Klein-Reifling v Steyr, Linc,
Budejovice, Plzen, Marijine vane, Heb, Franzove vare,
Karlove vare, Prago, Lipsko, čez Amstetten na Dunaj. —
Ob 10. uri po noči osonni vlak v Trbiž, Beljak, Fran-
zensfeste. — Proga v Novo mesto in Kočevje. Ob 7.
uri 17 m jutraj osonni vlak v Novo mesto, Straža-
Toplice, Kočevje. — Ob 1. uri 5 m popoldne osonni
vlak v Novo mesto, Straža-Toplice, Kočevje. — Ob
6. uri 55 m zvečer osonni vlak v Novo mesto, Kočevje.
— Prihod v Ljubljano juž. kol. Proga iz Trbiža. Ob
3. uri 25 m jutraj osonni vlak v Dunaj čez Am-
stetten, Lipskega, Prago, Francovih varov, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic, Sol-
nograda, Linca, Steyra, Aussee, Ljubna, Celovca,
Beljaka, Franzensfeste. — Ob 7. uri 12 m jutraj
osonni vlak iz Trbiža. — Ob 11. uri 16 m dopolu-
dne osonni vlak v Dunaj čez Amstetten, Karlovih
varov, Heba, Marijinih varov, Plzna, Budejovic, Sol-
nograda, Linca, Steyra, Pariza, Geneve, Curiha, Bre-
genc, Inmosta, Zella ob jezeru, Lend-Gasteina,
Ljubna, Celovca, St. Mohorja, Pontabla. — Ob 4.
uri 38 m popoldne osonni vlak v Dunaj, Ljubna,
Selzthal, Beljaka, Celovca, Franzensfeste, Pontabla.
— Ob 8. uri 51 m zvečer osonni vlak v Dunaj,
Ljubna, Beljaka, Celovca, Pontabla. — Proga iz No-
vega mesta in Kočevja. Ob 8. uri in 44 m jutraj
osonni vlak iz Novega mesta in Kočevja. — Ob 2.
uri 32 m popoldne osonni vlak iz Straže-Toplic,
Novega mesta in Kočevja. — Ob 8. uri 48 m zvečer
osonni vlak iz Straže-Toplic, Novega mesta, Kočevja.
— Odhod iz Ljubljane drž. kol. v Kamnik. Mešani
vlaki: Ob 7. uri 28 m jutraj, ob 2. uri 5 m popo-
ludne, ob 6. uri 50 m zvečer. — Prihod v Ljubljano
drž. kol. iz Kamnika. Mešani vlaki: Ob 6. uri 49 m
zvečer, ob 11. uri 5 m dopoludne, ob 6. uri 10 m
jutraj.

Janko

star blizu 20 mesecev. Nepozabnega ljub-
ljenčka prepeljemo v soboto, dne 20.
aprila jutraj s pošto vlakom v Ljub-
ljano ter ga na ondodnem pokopališču
istega dne popoldne položimo tik ma-
mice njegove in jedne sestrice v prerani
grob.

Celje, dne 17. aprila 1901.
Dr. Ivan Tertnik
c. kr. profesor.

Izredna prilika se Vam nudi
kupiti še dobro ohranjen
koleselj ali pa kočijo
po nizki ceni. (758-3)

Od kolarja in kovača izdelane vozove
imam na razpolago, opravo izvršujem po želji.

Fino vino v steklenicah,
Kulmbaško pivo v ste-
klenicah, konjak, brinje-
vec, slivovko, Klauerjev
„Triglav“

priporoča (12-88)

Edmund Kavčič
v Ljubljani, Prešernove ulice, nasproti pošte.

Varuj
svoje žene!

Za vsako redno najvažnejšo
knjigo v otroških zadevah s des-
tosek salvasnimi pismi pošlji
dialektne 30 vin. v avstr.
markah (odprto 70 vin.)

gospa A. Kump,
Berlin S. W. 23 Lin-
denstrasse 56.

(300-30)

Krepilna hrana
Tropon

slast obujajoča in izredno tečna
je podlaga za: (741-4)

Tropon-suhor, Tropon-cakes
Tropon-čokolado, Tropon-cacao, Tropon-
otročjo moko.

Tropon-beljakovo moko
kot primes k jedilom za zdrave in okrevajoče.

Kuharska knjiga „Moderna krepilna kuhinja“
brezplačno in franko.

Dobiva se povsod
ako ne, naznanja najbližnjo prodajališče

Avstr.-ogr. Tropon-tovarna
Dunaj, VIII/1, Kochgasse 3.

Pernospora vrtice se preganja najbolje
s pernospora-škropilko

Austria

sistem c. kr. kmetijske družbe na Dunaji.
Patent Fran Neehville.

Tovarna za vinogradniško orodje, kletarske stroje
in kovinsko blago (799-2)

Dunaj, V/1, Griessgasse 14 E.

Prodajalka

dobro izurjena v trgovini manufakturnega
blaga, večša slovenskega, nemškega in hr-
vatskega jezika, z dobrimi spričevili, išče
službe kot prodajalka ali blagajničarica
v mestu ali večjem trgu na deželi. (774-3)

Naslov pove upravnistvo „Slov. Nar.“

Šivilja

se priporoča p. n. damam za izgotavljanje
oblek po najnovejših faconah in najnižjih
cenah. (776-3)

Breg št. 14, II. nadstropje.

Strojarija za usnje

popolnoma opremljena, z velikim številom
naročnikov, v večjem kraju ležeča, se radi
smrti lastnika takoj dá v najem pod ugod-
nimi pogoji. (814-1)

Kje? pove upravnistvo „Slov. Naroda“

Mesarska obrt

dobro idoča

odda se takoj v najem.

Pojasnila daje lastnica Ivana Batis v
Litiji. (804-2)

Böttger-ja podganska smrt

za popolno pokončanje vseh podgan, strupa pro-
sta za ljudi in domače živali, a 40 kr. in 60 kr.
se dobiva samo

v deželni lekarni „pri Mariji poma-
ga“ M. Leustek-a v Ljubljani.

Z uspehom podganske smrti sem bil jakt.
zadovoljen. Po prvem nastavljenju sem našel 19
podgan mrtvih in torej lahko vsakomur pripe-
ročam to sredstvo.

Schweinfurt, dne 11. februarja 1899.
(269-11) **L. Kres**, mlekarja.

Lattermannov drevored.

Samo nekaj dni tukaj na ogled!

Jutri v soboto, 20. aprila, ob 8. uri zvečer
I. velika predstava.

Opično gledališče

pod vodstvom ravnatelja Josipa Spinett
s svojimi štirinajstimi in štirinajstimi

83 igralci

opice, psi, koza, prešiči in petelini
izborno dresirani.

Te sloveče in izborno dresirane živali predstavljale
se bodo v raznih igrah in umetelnostih.

Vstopnina: Sedež s številko 40 kr., I. prostor
25 kr., II. prostor 15 kr., galer. stojšče 10 kr.

Za mnogobrojni obisk prosi udano
(817) **Josip Spinett.**

V nedeljo 3 predstave.

Začetek ob 3. uri, 5. uri popol. in 1/8. uri zvečer.

A. KUNST

Ljubljana, Židovske ulice št. 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke
je vedno na izbero.

Vsakekna naročila izvršujejo se točno in
po niski ceni. Vse mere se shranjujejo in
zasnamujejo. Pri suzanjih naročilnih bla-
govih naj se vzorec vpsolati. 17

Josip Reich

likanje sukna, barvarija in
kemična spiralnica

Pollanski nasip — Ozke ulice št. 4

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča
dela.

Postrežba točna. — Cene niske.

Fran Detter

LJUBLJANA, Stari trg št. 1.

Prva in najstarejša zaloga
šivalnih strojev.

Tu se dobivajo vsakovrstni kmetijski stroji. Posebno priporočam
svoje izvrstne slamorenice in mlatilnice, katere se dobivajo valic
njih izbornosti ceno. — Ceniki zastoj in poštnine prosti.

Avgust Repič, sodar

Ljubljana, Kolizejske ulice št. 16
(v Trnovem)

izdeluje, prodaja in popravlja vsakovrstne
sode

po najnižjih cenah. 17

Kupuje in prodaja stare vinske posode.

Ign. Fasching-a vdove

17 ključavničarstvo

Pollanski nasip št. 8 (Relchova hiša)

priporoča svojo bogato zalogo

štedilnih ognjišč

najpriprostejših kakor tudi najfinjših, z žolto
medjo ali mesingom montiranih za obklade
pečnicami ali kahljami. Popravljanja hitro in
po ceni. Vnanja naročila se hitro izvršijo.